

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2024. № 11.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.11.72>

УДК 339.543:656.073.6:005.334

А. В. Дзюбинський,

к. е. н., доцент, доцент кафедри товарознавства та експертизи в митній справі, Луцький національний технічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5156-9852>

О. В. Пахолюк,

к. т. н., доцент, завідувач кафедри товарознавства та експертизи в митній справі, Луцький національний технічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3484-0468>

О. В. Шегинський,

к. т. н., доцент, доцент кафедри товарознавства та експертизи в митній справі, Луцький національний технічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2152-528X>

О. Г. Безп'ятко,

аспірант кафедри товарознавства та експертизи в митній справі, Луцький національний технічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-5139-6775>

**МИТНА ЛОГІСТИКА ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В
МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ**

A. Dziubynskyi,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the
Department of Commodity Science and Expertise in Customs Affairs,
Lutsk National Technical University*

O. Pakholiuk,

*PhD in Technical Sciences, Associate Professor, Head of the
Department of Commodity Science and Expertise in Customs Affairs,
Lutsk national technical university*

O. Shehynskyi,

*PhD in Technical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the
Department of Commodity Science and Expertise in Customs Affairs,
Lutsk national technical university*

O. Bezpiatko,

*Postgraduate Student of the Department of Commodity Science and Expertise in
Customs Affairs, Lutsk National Technical University*

CUSTOMS LOGISTICS AND RISK MANAGEMENT IN INTERNATIONAL TRADE

У статті здійснено науковий аналіз підходів до визначення поняття «митна логістика» та розглянуто актуальні питання управління митними ризиками. Встановлено, що серед науковців і практиків не існує загальноприйнятої позиції щодо змістовного наповнення представленого терміну та його предметної сфери. Митна логістика трактується як науковий напрямок, практична діяльність, функціональна складова логістики, частина логістичного ланцюга та сукупність логістичних процесів учасників зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Проаналізовано визначення терміну «митний ризик», яке представлено як у міжнародних правових нормах, так і в національному законодавстві. Окреслено фактори та джерела митного ризику, що дозволяють митним органам визначати

зони підвищеного ризику. Управління митними ризиками розглянуто на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях. Узагальнено особливості ризик-менеджменту в митній сфері за різними критеріями. Метою дослідження є аналіз ключових аспектів митної логістики та розробка ефективних підходів до управління ризиками з метою підвищення ефективності митних операцій і стимулювання економічного зростання на міжнародному рівні. Об'єктом дослідження є митні процеси та логістичні операції, що стосуються переміщення товарів у міжнародній торгівлі, а предметом – методи управління ризиками та їхній вплив на результативність митних процедур. Автором вирішено завдання: здійснено огляд сучасних підходів до управління ризиками в митній логістиці, розроблено модель прогнозування ризиків та запропоновано практичні рекомендації з оптимізації митних процедур. Для досягнення мети дослідження використано методи аналізу наукової літератури, системного аналізу та моделювання ризиків. За результатами дослідження сформульовано висновки та надано рекомендації щодо вдосконалення управління ризиками у міжнародній торгівлі.

The article carries out a scientific analysis of approaches to defining the concept of "customs logistics" and considers current issues of customs risk management. It was established that there is no generally accepted position among scientists and practitioners regarding the content of the presented term and its subject area. Customs logistics is interpreted as a scientific direction, a practical activity, a functional component of logistics, a part of the logistics chain and a set of logistics processes of participants in foreign economic activity (FET). The definition of the term "customs risk" is analyzed, which is presented both in international legal norms and in national legislation. The factors and sources of customs risk that allow customs authorities to determine areas of increased risk are outlined. Customs risk management is considered at the strategic, tactical and

operational levels. Features of risk management in the customs sphere are summarized according to various criteria. The purpose of the study is to analyze the key aspects of customs logistics and develop effective approaches to risk management in order to improve the efficiency of customs operations and stimulate economic growth at the international level. The object of the study is customs processes and logistics operations related to the movement of goods in international trade, and the subject is risk management methods and their impact on the effectiveness of customs procedures. The author solved the task: a review of modern approaches to risk management in customs logistics was carried out, a risk forecasting model was developed and practical recommendations for optimizing customs procedures were offered. To achieve the goal of the research, the methods of scientific literature analysis, system analysis and risk modeling were used. Based on the results of the study, conclusions were formulated and recommendations were made regarding the improvement of risk management in international trade.

Ключові слова: *митна логістика, ризик, управління ризиками, митна справа, система управління, митний контроль, зовнішньоекономічна діяльність.*

Keywords: *customs logistics, risk, risk management, customs affairs, management system, customs control, foreign economic activity.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Глобальна економіка відкриває широкі перспективи для розвитку підприємницької діяльності. Міжнародна торгівля та експорт набувають дедалі більшого значення як невід'ємні компоненти успішного функціонування бізнесу в сучасних умовах. Водночас для ефективного здійснення міжнародної торгівлі необхідно враховувати низку ключових аспектів та зосереджувати увагу на

практичних рекомендаціях щодо міжнародних постачань і логістичних процесів. За останнє десятиліття обсяги товарообігу значно зросли, що підкреслює необхідність посилення контролю за допомогою систем управління ризиками. Динаміка розвитку сучасного економічного середовища вимагає від суб'єктів економічної діяльності швидкої адаптації до ризиків, які супроводжують їх діяльність, особливо з боку митних органів, що є важливим елементом системи державного управління. Комплексне розуміння різних видів ризиків та їх взаємозв'язків є ключовим фактором для мінімізації негативних наслідків та підвищення ефективності державної митної політики.

Згідно з даними Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), частка нелегальної торгівлі у світовому товарообігу становить приблизно 3,3%, що еквівалентно близько 509 мільярдам доларів США щорічно, що вимагає значних зусиль з боку митних органів для боротьби з контрабандою та іншими порушеннями митного законодавства [1].

Отже, управління ризиками в митній логістиці набуває особливої актуальності в умовах глобалізації торгівлі. Ефективні рішення у цій сфері сприятимуть не лише покращенню економічних показників, а й зміцненню національної та міжнародної безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність теми дослідження визначається увагою авторів до розробки проблематики, зокрема, Bugarčić F.Ž., Stanišić N., Marinković V., Трушкіна Н., Сербіна Т., Шалева О.І., Alsharati N.M., Стащенко Ю., Гавриловський О., Костюнік О.В., Сівашенко Т.В., Кушнір Ю.Б., Блага М.М., Поп М.В., Поп Ю.В., Резнік Н., Вербівський С., Литвиненко А. О. [1-3, 6-11] та інші автори.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є обґрунтування теоретичних засад та ідентифікація ключових аспектів митної логістики, проведення аналізу практик управління ризиками, а також розробка напрямів їх удосконалення, що сприятиме економічному зростанню держави.

Завдання дослідження:

1. Здійснити науковий аналіз існуючих підходів до визначення поняття «митна логістика».
2. Дослідити основні фактори та джерела митних ризиків, що впливають на ефективність митних операцій.
3. Провести аналіз управління митними ризиками на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях.
4. Розробити практичні рекомендації щодо вдосконалення методів управління митними ризиками та оптимізації митних процедур.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досліджуючи сутність поняття «митна логістика», слід зазначити, що найбільш поширеними є такі твердження: митна логістика є новітнім науково-практичним напрямом, що інтегрує дві державно-господарські сфери — логістичну та митну діяльність. Вона виокремлює шість рівнів регіональних митно-логістичних систем, у межах яких здійснюються різноманітні операції з обробки вантажних потоків відповідно до митних режимів, а також включає функціональні складові митної логістики (здійснення митного та іншого виду контролю, їх фінансове, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення) [2, с. 102]. Деякі дослідники визначають митну логістику як невід'ємну частину логістичного ланцюга доставки вантажів у міжнародному сполученні та акцентують увагу на цільовій функції процесу митної обробки вантажів, розглядаючи регіональну, компонентну і функціональну структури митної логістики, а також її взаємозв'язок з транспортно-логістичною діяльністю, включаючи питання тривалості митних процедур залежно від виду митного режиму [3, с. 45]. Інші автори вважають, що митна логістика є специфічною сферою логістики, в якій процеси, характерні для національної логістики, або усуваються, або відходять на другий план, при цьому охоплюючи сегменти діяльності митних та інших органів, що здійснюють нагляд і пов'язані з логістичною діяльністю [2, с. 104].

Отже, можна зробити висновок, що митна логістика розглядається як науковий напрямок, практична діяльність, функціональна складова логістики, частина логістичного ланцюга, а також як сукупність логістичних процесів учасників зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). З огляду на складну структуру та множинність підходів до трактування представленого терміну, системний підхід до розкриття змісту митної логістики дозволяє запропонувати власне визначення.

Ефективність митної логістики в міжнародних торгових системах оцінюється за допомогою Індексу ефективності логістики, який розраховується Світовим банком для 167 країн і включає різні показники, що відображають рівень розвитку національних логістичних секторів та ступінь інтеграції країн у глобальні ланцюги створення доданої вартості [1].

Індекс базується на семи ключових показниках ефективності торгової логістики [3, с.47]:

- ефективність процесів митного оформлення та діяльності прикордонних органів;
- якість транспортної та інформаційно-технологічної інфраструктури у сфері логістики;
- легкість та доступність організації міжнародних перевезень;
- компетентність національної логістичної галузі;
- здатність відстежувати міжнародні перевезення;
- витрати на внутрішню логістику;
- своєчасність доставки вантажів до пункту призначення.

Розвиток митної логістики зумовлений численними чинниками, серед яких особливу роль відіграють глобальні тенденції у світовій економіці (Табл. 1).

Таблиця 1. Чинники, що впливають на розвиток митної логістики

Чинник	Опис	Приклади
Розвиток економіки світової	Зростання зовнішньоторговельного обороту між країнами.	Підвищення обсягу експорту та імпорту товарів у Китаї.
Науково-технічний розвиток	Зростання ролі наукових досягнень у процесах митної логістики.	Використання штучного інтелекту для оптимізації митних процедур.
Глобалізація, інтеграція та регіоналізація	Процеси, що спрощують міжнародну торгівлю та митне регулювання.	Угода про вільну торгівлю між ЄС та Канадою (СЕТА).
Роль транснаціональних корпорацій	Збільшення впливу великих міжнародних компаній на митні процеси.	Діяльність компаній на зразок Amazon, які мають міжнародні ланцюги постачання.
Лібералізація економік	Зменшення обмежень на зовнішню торгівлю в країнах світу.	Зниження мит на імпорт товарів у рамках Світової організації торгівлі (СОТ).
Непередбачувані випадки	Вплив стихійних лих, пандемій та інших криз на митну логістику.	Пандемія COVID-19, що призвела до затримок у постачаннях та зміни логістичних схем.

Джерело: сформовано на основі [2;3].

Ідентифікація митної логістики як об'єкта наукових досліджень є методологічно виправданою з огляду на те, що вона виступає як незалежна та специфічна сфера логістики, діяльність якої (процеси, функції, операції) регламентується міжнародним і національним законодавством у сфері митниці, міжнародної торгівлі, бізнесу та співробітництва. Об'єкти й суб'єкти представленої діяльності підлягають митному контролю, інспекціям та іншим наглядовим діям відповідних органів, що підкреслює автономність митної логістики, що зумовлено тим, що саме в цій галузі логістики, на відміну від інших (транспорт, складське господарство, військова логістика тощо), управління потоками та ресурсами здійснюється під наглядом митних органів.

Особливості митної логістики як окремої галузі проявляються через виконання специфічних операцій, таких як визначення митного статусу товарів, їх митної вартості, походження, а також перевірка відповідних гарантій. Крім того, вона включає виконання функцій нагляду, таких як розрахунок та стягнення митних зборів, управління ризиками в міжнародних ланцюгах постачання, контроль діяльності митних складів та агентів.

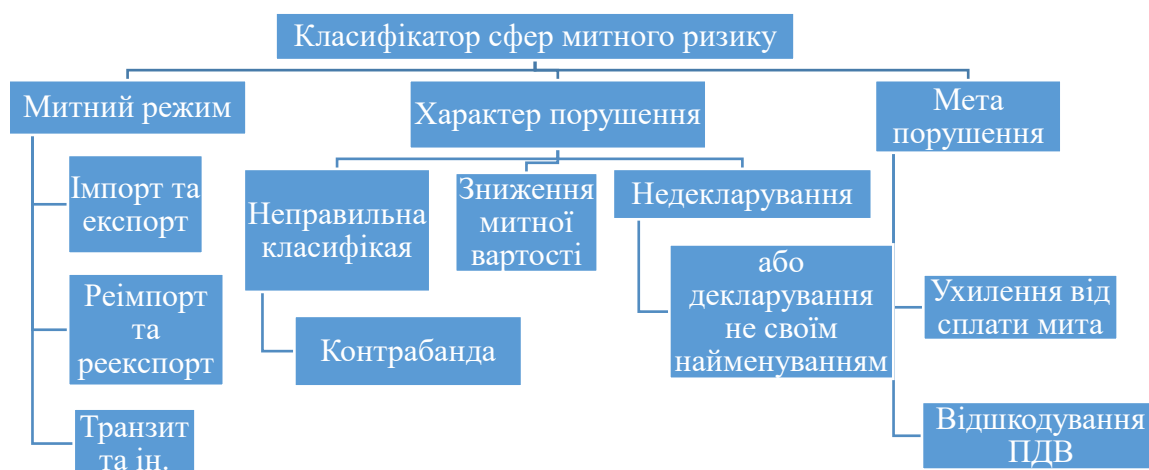
Особлива роль належить суб'єктам, які беруть участь у митній логістиці, зокрема митним органам, прикордонним службам, агентам, що надають митні послуги, та перевізникам. Взаємодія між суб'єктами, а також з державними та приватними партнерами, міжнародними мережами забезпечує належний рівень ефективності діяльності митної логістики та впливає на її результати.

Поняття митного ризику, що використовується в різних країнах, характеризується відносною неоднозначністю трактувань, проте має виражені національні особливості. Ризики, пов'язані з досягненням організаційних цілей митних органів, охоплюють не лише можливість порушення митного законодавства, але й потенційну неспроможність сприяти торгівлі, що проявляється під час надання митних послуг суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності.

Згідно з Митним кодексом України [4], «ризик» визначається як імовірність невиконання вимог законодавства України в сфері державної митної справи. Відповідно до Порядку взаємодії між декларантами, їх представниками, іншими заінтересованими особами та митними органами, іншими державними органами, установами та організаціями, уповноваженими на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, з використанням механізму «єдиного вікна» та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України за принципом «єдиного вікна», що передбачає використання засобів електронного зв'язку, передача інформації реалізується через систему «єдиного вікна» [5]. Представлена система дозволяє сторонам, які беруть участь у торговельних та транспортних операціях, подавати стандартизовані документи в одну точку входу для виконання нормативних вимог щодо імпорту, експорту та транзиту. Впровадження системи аналізу ризиків, яка забезпечує вибірковий моніторинг об'єктів митного регулювання, передбачено відповідним наказом. Таким чином, митний ризик

ототожнюється з ймовірністю настання подій, пов'язаних з митними формальностями, та можливими негативними наслідками ризиків. Митний ризик можна розглядати як поєднання ймовірності порушення митного законодавства та наслідків такого порушення.

Аналіз існуючих підходів до класифікації митних ризиків свідчить про наявність як загальних ознак, притаманних поняттю «ризик» загалом, так і специфічних характеристик, обумовлених особливостями функціонування митної сфери. Класифікація митних ризиків дозволяє визначати їх місце в загальній сукупності ризиків, вивчати їх властивості та розробляти стратегії для мінімізації або уникнення їх негативних наслідків (Рис.1).

Рис. 1. Класифікація основних сфер виникнення митних ризиків у міжнародній торгівлі

Джерело: сформовано на основі [6-8].

Класифікація ризиків передбачає віднесення їх до певних груп на основі визначених ознак для досягнення поставлених завдань. Науково обґрунтована класифікація дозволяє точно встановити місце кожного типу ризику в загальній системі, що створює передумови для ефективного застосування відповідних методів та інструментів управління ризиками.

Система управління митними ризиками (СУР), створена в 2005 році, забезпечує швидкий та зручний механізм обміну інформацією, пов'язаною з ризиками, між оперативними співробітниками та центрами аналізу ризиків держав-членів ЄС [9, с. 23]. Управління ризиками може здійснюватися на трьох рівнях: стратегічному, тактичному та оперативному. На стратегічному

рівні митні органи визначають пріоритетні напрями заходів з управління ризиками та формують реєстр ризиків, який розглядається й затверджується Експертною комісією із застосування СУР. На тактичному рівні митні органи, керуючись реєстром ризиків, розробляють відповідні заходи, використовуючи такі інструменти [10, с. 119]:

- профілі та індикатори ризику;
- орієнтири;
- методичні рекомендації для посадових осіб митних органів з аналізу, виявлення та оцінки ризиків;
- випадковий відбір.

Зазначені інструменти застосовуються митними органами на оперативному рівні під час реалізації митного контролю товарів та транспортних засобів. Контроль із використанням СУР може бути:

- автоматизованим – здійснюється з використанням інформаційних технологій, зокрема АСУР;
- неавтоматизованим – використовується, коли автоматизована оцінка ризику неможлива;
- комбінованим – поєднує автоматизовані й неавтоматизовані методи контролю [11].

Під час розробки заходів з управління ризиками надається перевага автоматизованим та комбінованим формам контролю. Управління ризиками в митній сфері передбачає виконання таких дій, як збирання даних та інформації, аналіз і оцінка ризиків, визначення відповідних заходів та їх реалізація, а також постійний моніторинг і перегляд представленого процесу та його результатів з урахуванням міжнародних і національних стратегій. Прогнозування ймовірності виникнення ризиків та їх мінімізація забезпечуються класифікацією ризиків, яка виконує функцію алгоритму, на основі якого розробляються системи управління ризиками та визначаються засоби і заходи мінімізації негативного впливу на об'єкт управління в умовах невизначеності та багатоваріантності розвитку.

Світовий досвід показує, що ефективна система управління ризиками сприяє безперешкодному руху товарів і людей, підвищенню стійкості ланцюгів поставок та зменшенню потенційних загроз безпеці. Сучасний розвиток цифрових технологій визначає напрями трансформації митних процесів, аби митні адміністрації могли оперативнo реагувати на нові виклики та використовувати можливості цифрової ери. Ключовими елементами представленої трансформації є застосування інтелектуальних систем управління ризиками, єдиного порталу для подання дозвільної документації, електронного декларування, а також управління і контроль за всіма етапами ланцюга поставок, післямитного контролю та аудиту [9, с. 23]. Впровадження високотехнологічних засобів митного контролю включає відеоспостереження, автоматичне зчитування номерних знаків, ваговий контроль і використання скануючих систем.

Таким чином, кожен вид ризику вимагає індивідуального підходу до його управління. Ефективне управління ризиками передбачає систематичне виявлення ризиків, у тому числі шляхом вибірових перевірок, та впровадження комплексу заходів. На основі вищевикладеного можна сформулювати практичні рекомендації щодо вдосконалення методів управління митними ризиками та оптимізації митних процедур.

На основі проведеного аналізу ризиків у митній логістиці, доцільно запропонувати наступні практичні рекомендації для вдосконалення методів управління митними ризиками та оптимізації митних процедур:

1. Запровадження автоматизованих систем аналізу ризиків: використання сучасних інформаційних технологій та аналітики великих даних для автоматизованого виявлення потенційних ризиків на основі аналізу історичних даних, профілів учасників зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) та специфікацій товарів.

2. Оптимізація вибірових перевірок шляхом профілювання ризиків: використання диференційованого підходу до вибору об'єктів для митного контролю на основі установлених профілів ризику, що сприятиме

зменшенню навантаження на митні органи та пришвидшить митне оформлення для низькоризикових товарів.

3. Підвищення кваліфікації митного персоналу: організація регулярних навчальних програм для митних працівників, з акцентом на виявлення та управління ризиками, враховуючи новітні тенденції в міжнародній торгівлі та протидії контрабанді.

4. Покращення міждержавної співпраці в обміні інформацією: створення ефективних механізмів обміну даними між митними службами різних країн для оперативного виявлення підозрілих вантажів і запобігання митним порушенням.

5. Розробка стимулів для добросовісних учасників ЗЕД: впровадження спеціальних програм для надійних імпортерів та експортерів, які мають позитивну історію дотримання митних норм, що дозволить їм отримувати швидший доступ до митних процедур з мінімальним контролем.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Митна логістика інтегрує основні функціональні напрями митної діяльності, зокрема тарифно-регулюючу, інформаційно-аналітичну, контрольну-пропускну та фінансово-економічну складові. Основною метою логістизації митної діяльності є ефективна організація всіх видів потоків, що супроводжують митну справу, та їх прискорення, що охоплює товарні, інформаційні та фінансові потоки, які, утворюючи інтегрований товарно-інформаційно-фінансовий потік, підлягають контролю з боку митних органів, зокрема митних постів і митниць, під час перетину державного кордону. Інтегрована природа митно-логістичних потоків відповідає комплексній структурі митної логістики, яка включає компонентну, регіональну та функціональну складові.

Розвиток логістики відіграє вагомую роль у торговельно-економічній співпраці між країнами, забезпечуючи безпеку та ефективність транспортування товарів, що сприяє скороченню часу та витрат на здійснення зовнішньоторговельних операцій і сприяє загальному розвитку

міжнародної торгівлі. Основними принципами логістики є оптимізація процесів, мінімізація витрат і забезпечення високого рівня обслуговування клієнтів.. Впровадження новітніх технологій та інноваційних рішень дозволяє підвищити ефективність логістичних процесів і зменшити витрати. Водночас митна логістика стикається з викликами, зокрема труднощами в координації та управлінні в глобальному середовищі, що, однак, не зменшує її ключову роль у забезпеченні ефективності та конкурентоспроможності бізнесу на міжнародному рівні.

Результати дослідження наукових підходів до тлумачення поняття «митний ризик» демонструють різні трактування, проте більшість дослідників пов'язують його з імовірністю порушення митного законодавства. Система ідентифікації та управління ризиками в митному контролі являє собою структуровану сукупність методів і інструментів, що базуються на принципах вибіркової та достатності форм контролю для забезпечення дотримання митних норм. Процедури управління ризиками концентрують митний контроль на тих сегментах, де ризик порушень є найбільш імовірним, що дозволяє більшості товарів та осіб проходити митний контроль з мінімальними затримками.

Спільна система управління митними ризиками (СУР), запроваджена в ЄС, забезпечує швидкий та ефективний обмін інформацією про ризики між оперативними співробітниками митних органів і центрами аналізу ризиків у державах-членах ЄС, що є одним із ключових елементів у розвитку системи управління ризиками, оскільки спрощує митне втручання на зовнішніх кордонах Євросоюзу та забезпечує своєчасну реакцію на загрози з високим рівнем ризику.

Література

1. Bugarčić, F.Ž., Stanišić, N. and Marinković, V. (2024), "Assessing the effects of logistics performance on export and competitiveness using SEM methodology: evidence from firm-level data", *The International Journal of*

Logistics Management, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print
<https://doi.org/10.1108/IJLM-07-2023-0289> (відкритий доступ, дата звернення 27.09.2024, назва з екрану)

2. Трушкіна, Н., & Сербіна, Т. (2022). Міжнародна логістика у системі зовнішньоекономічної діяльності підприємства. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*, 1(3), 101–114. <https://isg-journal.com/isjmef/article/view/54> (відкритий доступ, дата звернення 27.09.2024, назва з екрану)

3. Шалева, О.І. (2024). Дослідження ефективності функціонування систем митної логістики в сучасних умовах. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління, том 35 (74), № 3, 42 – 49. https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/35_74_3/9.pdf (відкритий доступ, дата звернення 27.09.2024, назва з екрану)

4. Кодекс митний, Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (відкритий доступ, дата звернення 27.09.2024, назва з екрану)

5 Про затвердження Порядку взаємодії між декларантами, їх представниками, іншими заінтересованими особами та митними органами, іншими державними органами, установами та організаціями, уповноваженими на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, з використанням механізму “єдиного вікна” та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2020 р. № 971 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/971-2020-%D0%BF#Text> (відкритий доступ, дата звернення 27.09.2024, назва з екрану)

6. Alsharari, N.M. (2022), "Risk management practices and trade facilitation as influenced by public sector reforms: institutional isomorphism", *Journal of Accounting & Organizational Change*, Vol. 18 No. 2, pp. 192-216.

<https://doi.org/10.1108/JAOC-11-2018-0117> (відкритий доступ, дата звернення 27.09.2024, назва з екрану)

7. Стащенко, Ю., & Гавриловський, О. (2024). Впровадження цифрової трансформації в торгівлі та особливості обліку. *Економіка та суспільство*, (65). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-20> (відкритий доступ, дата звернення 27.09.2024, назва з екрану)

8. Костюнік, О.В., Сівашенко, Т.В. (2023). Система управління ризиками у митній логістиці. *Приазовський економічний вісник*, 1(33), 32 - 35. <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2023-1-5> (відкритий доступ, дата звернення 27.09.2024, назва з екрану)

9. Кушнір, Ю.Б., Блага, М.М., Поп, М.В., Поп, Ю.В. (2023). Логістика та міжнародна торгівля України в умовах війни, *Науковий вісник Ужгородського Університету*, 1 (61), 23 - 25. [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2023.1\(61\).23-25](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2023.1(61).23-25) (відкритий доступ, дата звернення 27.09.2024, назва з екрану)

10. Резнік, Н., Вербівський, С. (2022). Митне регулювання логістичних процесів в умовах цифровізації. *Молодий вчений*, 12 (112). С. 117-121. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-12-112-21> (відкритий доступ, дата звернення 27.09.2024, назва з екрану)

11. Литвиненко, А. О. (2022). Міжнародна торгівля в умовах цифровізації глобальної економіки, *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія: "Економічні науки", №9. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28368> (відкритий доступ, дата звернення 27.09.2024, назва з екрану)

References

1. Bugarčić, F.Ž., Stanišić, N. and Marinković, V. (2024), "Assessing the effects of logistics performance on export and competitiveness using SEM methodology: evidence from firm-level data", *The International Journal of*

Logistics Management, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print.
<https://doi.org/10.1108/IJLM-07-2023-0289>

2. Trushkina, N., & Serbina, T. (2022), “International logistics in the system of foreign economic activity of the enterprise”, *International Science Journal of Management, Economics & Finance*, vol.1(3), pp. 101–114, available at: <https://isg-journal.com/isjmef/article/view/54> (Accessed 15 Oct 2024).

3. Shaleva, O.I. (2024), “Study of the effectiveness of the functioning of customs logistics systems in modern conditions”, *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho / Academic notes of TNU named after V. I. Vernadsky*, vol. 35 (74), no. 3, pp. 42-49, available at: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/35_74_3/9.pdf (Accessed 15 Oct 2024).

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), “Customs Code, Code of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (Accessed 15 Oct 2024).

5. Cabinet of Ministers of Ukraine (2020), Resolution “On the approval of the Procedure for interaction between declarants, their representatives, other interested persons and customs authorities, other state bodies, institutions and organizations authorized to carry out permitting or control functions regarding the movement of goods, vehicles for commercial purpose across the customs border of Ukraine, using the mechanism of the "unified windows" and recognition of certain resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine as having lost their validity 21/10/2020 p. № 971”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/971-2020-%D0%BF#Text> (Accessed 15 Oct 2024).

6. Alsharari, N.M. (2022), “Risk management practices and trade facilitation as influenced by public sector reforms: institutional isomorphism”, *Journal of Accounting & Organizational Change*, Vol. 18, No. 2, pp. 192-216.
<https://doi.org/10.1108/JAOC-11-2018-0117>

7. Stashenko, Yu., & Havrylovskiy, O. (2024), "Implementation of digital transformation in trade and features of accounting", *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 65. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-20>

8. Kostyunik, O.V., Sivashenko, T.V. (2023), "Risk management system in customs logistics", *Pryazovskiy ekonomichnyi visnyk*, vol. 1(33), pp. 32 – 35. <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2023-1-5>

9. Kushnir, Yu.B., Blaha, M.M., Pop, M.V. and Pop, Yu.V. (2023), "Logistics and international trade of Ukraine in the conditions of war", *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Universytetu*, vol. 1 (61), pp. 23 -25. [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2023.1\(61\).23-25](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2023.1(61).23-25)

10. Reznik, N. and Verbivskiy, S. (2022), "Customs regulation of logistics processes in conditions of digitalization", *Molodyi vchenyi*, vol. 12 (112), pp. 117-121. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-12-112-21>

11. Lytvynenko, A. O. (2022), "International trade in the conditions of digitalization of the global economy", *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka"*, vol. 9, available at: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28368> (Accessed 15 Oct 2024).

Стаття надійшла до редакції 25.10.2024 р.